

Varhaiskasvatustlain muutokset 1.8.2022 alkaen

104/05.10.00/2022

Sivistyslautakunta 17.03.2022 § 98

Tuen järjestäminen lapselle

Varhaiskasvatustlakia 540/2018 on päivitetty 1.8.2022 alkaen, koskien varhaiskasvatuksen järjestämistä tukea tarvitsevien lasten osalta. Laki määrittää tuen kolme tasoa: yleinen, tehostettu ja erityinen tuki varhaiskasvatuksessa. Perhevapaa uudistus tuo myös muutoksia varhaiskasvatustlakiin.

Varhaiskasvatukseen osallistuvalla lapsella on oikeus saada hänen yksilöllisen kehityksensä, oppimisensa ja hyvinvointinsa edellyttämää yleistä tukea osana varhaiskasvatuksen perustoimintaa viivytyksettä tuen tarpeen ilmettyä. Yleinen tuki muodostuu yksittäisistä tukimuodoista. Lapsella on oikeus myös tehostettuun tukeen ja erityiseen tukeen.

15 a § Lapsen kehityksen, oppimisen ja hyvinvoinnin tukeminen

Jos 1 momentissa tarkoitettu tuki ei ole riittävää tai lapsi tarvitsee vahvempaa tukea, on tukea annettava tehostettuna tukena lapsen yksilöllisten tarpeiden mukaan. Tehostettu tuki muodostuu säännöllisistä ja samanaikaisesti toteutettavista useista tukimuodoista.

Jos 1 tai 2 momentissa tarkoitettu tuki ei ole riittävää tai lapsi tarvitsee tukea vammasta, sairaudesta, kehityksen viivästymisestä tai muusta, merkittävästi hänen toimintakykyään alentavasta oppimisen tai kehityksen tuen tarpeesta johtuen, on tukea annettava yksilöllisesti suunniteltuna erityisenä tukena. Erityinen tuki muodostuu useista tukimuodoista ja on jatkuvaa ja kokoaikaista.

Jos 1 tai 2 momentissa tarkoitettu tuki ei ole riittävää tai lapsi tarvitsee tukea vammasta, sairaudesta, kehityksen viivästymisestä tai muusta, merkittävästi hänen toimintakykyään alentavasta oppimisen tai kehityksen tuen tarpeesta johtuen, on tukea annettava yksilöllisesti suunniteltuna erityisenä tukena. Erityinen tuki muodostuu useista tukimuodoista ja on jatkuvaa ja kokoaikaista.

15 e § Päätös tuesta ja tukipalveluista

15 a §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettua tuesta on tehtävä hallintopäätös viipymättä. Päätöksessä on mainittava 15 b §:n mukaiset tuen muodot, varhaiskasvatuksen järjestämispaikka ja 15 c §:n mukaiset tukipalvelut.

Päätöksen tekee varhaiskasvatuksen järjestämisvastuussa oleva kunta. Jos kyseessä on yksityisen palveluntuottajan tuottama varhaiskasvatus, päätöksen tekee palveluntuottajan esityksestä varhaiskasvatuksen toimipaikan sijaintikunta.

Lapsen 15 c §:n mukaisista tukipalveluista tulee antaa hallintopäätös silloin, kun asiasta ei päätetä edellä 1 momentissa tarkoitetun päätöksen yhteydessä.

Vaikutukset toimintaan

Kunnan on 1.8.2022 alkaen tehtävä hallintopäätös lapsen tehostetusta ja erityisestä tuesta. Kunnan on tehtävä hallintopäätökset myös yksityisessä varhaiskasvatuksessa oleville lapsille. Nämä muutokset ovat uusia ja työllistävät Mäntsälän varhaiskasvatuksen ohutta hallintoa. Laki työllistää myös varhaiskasvatuksen opettajia ja erityisopettajia, sillä tuen muodot pitää määritellä hallintopäätökseen ja lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Lisäksi tukea tarvitsevalle lapselle tehdään esiopetuksessa pedagoginen arvio tai selvitys, sillä esiopetus on perusopetuslain alaista toimintaa. Lakimuutos edellyttää varhaiskasvatuksen organisaatiossa uusia prosesseja tuen päätösten valmisteluun ja päätöksen tekoon sekä kunnalliseen että yksityiseen varhaiskasvatukseen osallistuvilla lapsilla.

15 c § Lapselle annettavat tukipalvelut

Lapsella on hänen tuen tarpeensa sitä edellyttäessä oikeus saada varhaiskasvatuksen erityisopettajan antamaa konsultaatiota ja opetusta, sekä varhaiskasvatukseen osallistumisen edellyttämiä tulkitsemis- ja avustamispalveluja ja apuvälineitä.

35 § Päiväkodin henkilöstön mitoitus

Jos päiväkodissa on yksi tai useampi vammaisen tai 15 a §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitetun tuen tarpeessa oleva lapsi, on tämä otettava huomioon lasten taikka 1 momentissa tarkoitettujen henkilöiden lukumäärässä, jollei päiväkodissa ole tällaista lasta varten avustajaa. Avustajaa ei lueta 1 momentissa tarkoitettuun mitoitukseen.

Vaikutukset toimintaan

Laki määrittelee myös aiempaa tarkemmin tuen antamisen lapsille, tällöin tukiresurssien ja pienennettyjen ryhmien riittävyyttä tulee tarkastella syksyn 2022 aikana ja huomioida mahdolliset muutostarpeet vuoden 2023 budjetin yhteydessä.

62 § Muutoksenhaku varhaiskasvatusoikeutta, lapselle annettavaa tukea ja varhaiskasvatukseen ottamista koskevaan päätökseen

Lapsen varhaiskasvatusta koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua 50 §:ssä tarkoitettulta kunnan monijäseniseltä toimielimeltä. Edellä 15 e §:ssä tarkoitettuun lapsen tukea ja tukipalveluita koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua aluehallintovirastolta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun oikaisuvaatimukseen sovelletaan, mitä hallintolaissa säädetään.

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.

Vaikutukset toimintaan

Hallintopäätös lapselle annettavasta tuesta tuo mukanaan mahdollisuuden valittaa päätöksestä ja täten voi lisätä hallinnollista työtä.

Perhevapaa uudistuksen vaikutukset

Varhaiskasvatustilain 540/2018 toinen iso muutos koskee perhevapaaudistusta. Uudistus vaikuttaa varhaiskasvatuksen asiakasperheisiin ja henkilöstöön. Perhevapaa uudistus astuu voimaan 1.8.2022 ja tuo mukanaan monta varhaiskasvatuksen toimintaa koskevaa muutosta. Oikeus varhaiskasvatukseen muuttuu siten, että lapsi voi aloittaa varhaiskasvatuksessa siinä kuussa, kun hän täyttää 9 kuukautta. Aiemmin lapset ovat aloittaneet vanhempainrahakauden päätyttyä, kun ovat täyttäneet 9 kuukautta.

Perheillä on entistä laajempi mahdollisuus jakaa vanhempainrahajaksoa, siten, että lapsi voivat olla varhaiskasvatuksesta poissa vanhempainrahajaksolla yksittäisiä päiviä, viikkoja tai yhtäjaksoisesti poissa aina 13 viikkoon asti. Näin ollen pienet lapset voivat olla epäsäännöllisemmin paikalla, joka vaikuttaa varhaiskasvatuksen käyttöön.

Toisaalta pienten lasten vanhemmat, jotka työskentelevät varhaiskasvatuksessa, voivat olla useammassa jaksossa poissa töistä vanhempainrahajaksolla ja sijaisten tarve kasvaa. Suurin osa vanhempainrahajaksolla vietetyistä päivistä ovat varhaiskasvatuksen asiakasmaksuissa hyvitettyjä päiviä ja tämä tulee lisäämään työmäärää sekä päiväkodeissa että laskutuksessa ja vähentää samalla maksukertymää. Seuraava toimintavuosi näyttää, miten perhevapaaudistuksen tuomia mahdollisuuksia käytetään perheissä ja miten se vaikuttaa varhaiskasvatuksen järjestämisen kokonaisuuteen.

12 § Oikeus varhaiskasvatukseen

Sen lisäksi, mitä 5 §:ssä säädetään, kunnan on huolehdittava siitä, että lapsi ennen oppivelvollisuuslaissa (1214/2020) tarkoitetun oppivelvollisuuden alkamista saa varhaiskasvatusta tämän lain 1 §:n 2 momentin 1 tai 2 kohdan mukaisesti sen kalenterikuukauden alusta, jona lapsi täyttää yhdeksän kuukautta. Varhaiskasvatusta ei kuitenkaan ole järjestettävä ajalta, jolta lapsen hoidosta maksetaan sairausvakuutuslain mukaista vanhempainrahaa. Varhaiskasvatusta on kuitenkin järjestettävä ajalta, jolta vanhempainraha maksetaan osittaisena osa-aikatyön vuoksi.

15 § Varhaiskasvatuspaikan säilyminen vanhempainrahajakson aikana

Oikeus samaan varhaiskasvatuspaikkaan säilyy, vaikka lapsi on poissa varhaiskasvatuksesta sinä aikana, jona lapsen hoidosta maksetaan sairausvakuutuslain mukaista vanhempainrahaa, jos poissaolo kestää

yhtäjaksoisesti enintään 13 viikkoa. Edellä 1 momentissa tarkoitettu yli 5 päivää kestävästä poissaolosta on ilmoitettava päiväkotiin tai perhepäiväkotiin viimeistään yhtä kuukautta ennen sen suunniteltua aloittamispäivää. Toistuvasta 1–5 päivää kestävästä poissaolosta on vastaavasti ilmoitettava yksi viikko ennen ensimmäisen poissaolon suunniteltua aloittamispäivää. Kertaluonteisesta enintään 5 päivää kestävästä poissaolosta ei ole ilmoitusvelvollisuutta.

(Valmistelu / lisätietoja: varhaiskasvuspäällikkö Karoliina Purola, sähköposti karoliina.purola(@)mantsala.fi)

Palvelualuejohtajan päätösesitys:

Sivistyslautakunta merkitsee tiedoksi varhaiskasvatuslain muutokset 1.8.2022 alkaen.

Päätös: Merkittiin tiedoksi.